

Raport privind derularea sesiunilor de formare cu facilitatorii (A4)

Universitatea Babeş-Bolyai Cluj-Napoca a derulat trei sesiuni de formare cu facilitatorii în cele trei locații asumate: Baia Mare, Timișoara și Cluj-Napoca. În final au avut acces la acestea 35 de persoane (**vezi anexele 1-3**). Formarea a fost livrată de către d-nul Mihai-Bogdan Iovu care s-a deplasat în aceste locații și a oferit un training care s-a întins pe aproximativ 8 ore, acoperind următoarele conținuturi (**vezi anexa 4**):

- Participarea copiilor și tinerilor
- Proiectul PEER
- Cum poate fi stimulată participarea copiilor și tinerilor romi – manual
- Derularea sesiunilor (programul Magic 6)
- Aspecte administrative privind derularea sesiunilor de formare/dezvoltare proiecte participative

În cadrul primei secțiuni (**Participarea copiilor și tinerilor**) s-au abordat aspecte teoretice privind dreptul la participare al copiilor așa cum este acesta definit în Convenția ONU privind drepturile copilului: *orice copil sau tânăr are dreptul să își exprime viziunile și să i se dea o importanță și pondere cuvenită în luarea deciziilor care îl privesc: inclusiv, în procedurile judiciare și administrative – în conformitate cu vârsta și maturitatea lor* (art. 12 CDC) iar statele membre trebuie să întreprindă toate măsurile necesare implementării acestuia. Statul este în acest caz principalul responsabil de drept, însă și profesioniștii (asistenții sociali, medici, profesori etc.) trebuie să asigure condițiile necesare exercitării depline a acestui drept de către copii. Pentru a înțelege mai bine modul în care participarea se operaționalizează s-a discutat despre scala participării a lui Hart (1992):

- Treapta 8: Tinerii inițiază, iar la luarea deciziilor participă împreună adulții și tinerii
- Treapta 7: Tinerii inițiază și conduc acțiunile
- Treapta 6: Deciziile inițiate de adulți, sunt luate în comun cu tinerii
- Treapta 5: Tinerii sunt consultați și informați
- Treapta 4: Tinerii sunt abilitați de a pune întrebări și a fi informați
- Treapta 3: Tinerii sunt simbolizați/ participare formală
- Treapta 2: Participarea tinerilor este un decor
- Treapta 1: Tinerii sunt manipulați

Având în vedere că în cadrul formării au participat persoane care nu erau familiare cu activitatea propusă, următoarea secțiune a fost dedicată **prezentării succinte a proiectului PEER**. Proiectul reprezintă un parteneriat între 9 țări din Europa care își propune să lucreze cu copii și tineri Romi/medii dezavantajate (8-18 ani) cu scopul echipării acestora cu deprinderile necesare implicării în comunitate, dar care totodată

dorește și să creeze oportunități de implicare reală a copiilor/tinerilor. Pentru partenerul din România, urmează a se derula activități/proiecte specifice inițiate de către copii în 3 locații (Baia Mare, Timișoara și Cluj-Napoca).

Un timp semnificativ din formare s-a dedicat **prezentării manualului** (ultima versiune disponibilă) și a **programului Magic 6** privind stimularea și dezvoltarea participării copiilor și tinerilor.

Manualul reprezintă o resursă care poate fi utilizată de către persoanele care vor facilita dezvoltarea unor proiecte participative în cadrul proiectului PEER. Manualul se intenționează a fi o colecție de materiale, idei, și reflecții privind practicile angajate. Acesta va include exemple de practici inovative din țări diferite. Acesta va oferi un cadru de referință care poate fi adaptat la circumstanțele locale. Activitățile propuse vor fi pilotate în cadrul unor grupuri astfel încât manualul final să includă cele mai bune exemple. Manualul propus are 5 secțiuni: prima secțiune descrie pe scurt proiectul și obiectivele acestuia, a doua introduce un context de lucru privind participarea și lucrul cu grupurile, a treia secțiune descrie în detaliu programul Magic 6, a patra secțiune prezintă câteva idei necesare în menținerea grupului, iar ultima secțiune cuprinde evaluarea. La ora actuală manualul este în engleză, deci destul de dificil de angajat de către unii facilitatori, dar se intenționează traducerea acestuia în limba română.

Programul Magic 6, cuprinde 6 pași care corespund celor 6 întâlniri, fiecare din acestea având obiective specifice care trebuie atinse. S-au prezentat aceste obiective și s-a discutat despre activitățile care pot fi derulate în cadrul fiecărei întâlniri, cu precizarea că activitățile din manual nu sunt obligatorii, însă atingerea obiectivelor și formarea acelor competențe precizate este obligatorie. Cu alte cuvinte, facilitatorii pot alege propriile metode prin care ating obiectivele:

Pasul/Ob. 1: Învățarea experiențială a metodelor participative cu scopul identificării unor teme de interes

- Jocuri de încălzire inițiale, prezentarea participanților
- Jocuri cu scopul facilitării cunoașterii participanților și dezvoltării coeziunii grupului
- Reflecția asupra problemelor: identificarea unor probleme de interes comun pentru toți participanții
- Formularea așteptărilor privind următoarea întâlnire
- Activități de evaluare a întâlnirii

Pasul /Ob. 2: Utilizarea metodelor prezentate anterior pentru a identifica problemele de interes și stabilirea modului în care pot culege informații suplimentare

- Jocuri de încălzire, dezvoltarea coeziunii grupului
- Recapitularea sesiunii anterioare: care sunt prioritățile?

- Reflecția asupra problemei: identificarea unui aspect asupra căruia se intenționează schimbarea
- Ce actori pot fi implicați în evaluarea problemei
- Activități de evaluare

Pasul/Ob. 3: Reflecția asupra problemei identificate, luarea deciziei și prioritizarea (implicarea celorlalți participanți, a comunității)

- Continuarea procesului de învățare și de exersare a deprinderilor
- Activități de evaluare

Pasul/Ob. 4: Planificarea acțiunii

- Jocuri de încălzire, dezvoltarea coeziunii grupului
- Recapitularea sesiunii anterioare: ce am învățat?
- Reflecție: cum putem stimula schimbarea?
- Identificarea acțiunilor care pot determina schimbarea
- Activități de evaluare

Pasul/Ob. 5: Imlementarea acțiunii

- Derularea activităților conform planului stabilit
- Activități de evaluare

Pasul/Ob. 6: activități de evaluare și follow-up

- Jocuri de încălzire, dezvoltarea coeziunii grupului
- Recapitularea sesiunii anterioare: Ce am atins prin acțiunile derulate?
- Refecție personală: Ce s-a schimbat pentru mine, ce am învățat din implicarea mea?
- Ce pot împărtăși celorlalți membri ai comunității?
- Activități de evaluare și continuarea acțiunii

Porinind de la experiențele anterioare proprii fiecăruia în munca cu grupul s-au discutat despre activitățile (jocurile) propuse în manual și despre posibilitatea adaptării acestora la caracteristicile grupului țintă (copii și tineri romi/vulnerabili) și chiar propunerea unor activități noi care au funcționat. Acest ultim aspect a fost accentuat având în vedere că unul din obiectivele sesiunii de formare cu tinerii este adaptarea/realizarea unui manual care să aibă relevanță pentru viitorii lucrători de tineret.

Aspectele administrative au inclus dezbateri privind procedurile de evaluare atașate derulării celor 6 sesiuni cu tinerii din perioada imediat următoare (noiembrie-decembrie 2015). Astfel, s-au prezentat și tradus cele 4 fișe de evaluare:

- Formular 3A – destinat participanților la grup (copiilor, tinerilor) și care trebuie completat în prima întâlnire

EUROPEAN COMMISSION
DIRECTORATE-GENERAL JUSTICE

Directorate A
Unit A.4: Programme management

PEER

Participation,
Experiences and
Empowerment for
Roma youth

- Formular 3C – destinat participanților la grup (copiilor, tinerilor) și care trebuie completat la ultima întâlnire
- Formular 3B – destinat formatorilor și care trebuie completat la sfârșitul fiecărei sesiuni de grup
- Formular 3D – destinat formatorilor și care trebuie completat la sfârșitul ultimei sesiuni

Pentru a facilita procesul de învățare corespunzător completării acestor formulare, s-au tradus în română și s-a discutat pe fiecare întrebare. Având în vedere caracteristicile grupului țintă s-a convenit ca toate formularele să fie completate în limba română (dacă participanții nu știu să scrie atunci unul din formatori va discuta și îi va explica itemii și completa el) și vor fi trimise ulterior în format fizic către reprezentantul UBB.

Un alt aspect important atins în cadrul formării a inclus formularele de consimțământ pentru copii și părinți/reprezentant legal. S-a hotărât ca formularele de consimțământ să fie completate de către toți copiii, iar cele pentru părinți, doar pentru cei sub 14 ani.

Li s-a atras atenția asupra necesității de a filma-fotografia copiii pe parcursul activităților (în măsura în care aceștia sunt de acord), materialele urmând ca ulterior să fie încărcate pe site-ul proiectului și pe adresa de Facebook.

Concluzii și recomandări:

Activitatea de formare s-a dovedit a fi extrem de utilă pentru cei care vor livra efectiv cele 6 activități cu copiii și tinerii. Pe parcursul întâlnirilor, facilitatorii au exprimat următoarele îngrijorări care vor trebui gestionate pe parcursul formării tinerilor:

1. Recrutarea și menținerea participanților pe parcursul tuturor activităților

În toate locațiile s-a manifestat îngrijorarea că nu toți copiii/tinerii care vor fi recrutați inițial vor rămâne pe parcursul tuturor întâlnirilor și ulterior în a doua etapă când proiectele propuse vor trebui implementate. De aceea se va lucra în principal cu copii care au mai fost anterior implicați în diverse proiecte (Baia Mare), se va solicita ajutorul unor alte organizații (Timișoara) sau se va intra într-o școală, iar selecția copiilor va fi realizată de către o persoană externă (Cluj-Napoca – Liceul Anghel Saligny). Pentru motivarea participanților se va oferi o masă și vouchere în valoare de 20 RON. De asemenea, pentru facilitarea lucrului cu tinerii, în fiecare locație vor exista câte două persoane care vor derula activitățile.

2. Locația derulării activităților

Partenerii care vor fi implicați în derularea activităților au situații diferite: în Baia Mare acestea vor fi derulate de către Asociația Impreună pentru ei care dispune de un spațiu și care derulează deja activități în comunitatea de romi, deci în cazul acesta nu reprezintă o problemă care poate perturba derularea activităților. În Timișoara, partenerul este Universitatea de Vest care nu poate pune la dispoziție un spațiu permanent. În acest caz se va încerca să se apeleze la un colaborator extern care să

EUROPEAN COMMISSION
DIRECTORATE-GENERAL JUSTICE

Directorate A
Unit A.4: Programme management

PEER

Participation,
Experiences and
Empowerment for
Roma youth

ofere un spațiu care să fie accesibil participanților. În Cluj-Napoca se va începe lucrul cu două grupuri, iar locația este oferită de către liceu, în funcție de orarul copiilor.

3. Costul materialelor necesare derulării activităților

Acesta va fi suportat de către UBB atât timp cât se menține în limite rezonabile. Achiziția materialelor se va face pe baza unui referat de necesitate care va fi realizat pe baza reglementărilor interne ale universității. Recomandarea a fost ca înainte de a se face orice achiziție să se comunice d-rei Veronica Someșan (secretar proiect) lista de materiale și după aprobarea acestuia se va putea face achiziția pr-zisă. Partenerii din Baia Mare și Timișoara au primit o sumă de bani în avans pentru a putea demara activitățile, acesta urmând a fi recuperată ulterior.

4. Formularele de evaluare sunt multiple și dificile

Facilitatorii au exprimat îngrijorarea că formularele de evaluare sunt multiple, va ocupa mult timp din derularea efectivă a activităților (mai ales în unele cazuri particulare când orarul întâlnirilor este condiționat de orarul liceului – Cluj- Napoca). Având în vedere categoria de copii cu care se va lucra, unii s-ar putea să nu știe să scrie sau să citească sau să nu înțeleagă unii itemi. În acest caz facilitatorul va sprijini copilul în completarea formularelor. Partea de evaluare este însă extrem de importantă iar partenerii vor trebui să îndeplinească această obligație. S-a trimis recomandarea ca toate formularele să fie completate în română (vor fi traduse în engleză ulterior) iar facilitatorii să le completeze imediat după derularea activității. În cazul în care există doi formatori va exista un singur formular completat de facilitator care va sintetiza experiențele celor doi.

5. Resursele disponibile pentru implementarea proiectelor

Facilitatorii și-au exprimat îngrijorarea că proiectele propuse de către copii vor implica anumite costuri materiale de implementare, iar copiii vor trebui direcționați probabil astfel încât ceea ce își propun să fie realist și realizabil. Pentru această îngrijorare s-au accentuat două aspecte: (a) este important ca proiectele să fie din inițiativa copiilor și să pornească de la o problemă/situație reală și concretă cu care se confruntă aceștia (rolul facilitatorilor/formatorilor este doar a-i sprijini pe aceștia să exploreze și să identifice problemele, nu să-i direcționeze întrucât asta ar contrazice ideea centrală a proiectului – participarea); (b) copiii vor fi sprijiniți în accesarea resurselor necesare pentru implementarea proiectelor lor.

6. Ce se va întâmpla cu proiectele copiilor

În a doua etapă a proiectului se intenționează implementarea acestora astfel încât să se producă o schimbare vizibilă. Această etapă va fi proiectată ulterior după ce la sfârșitul WS1 se va face o evaluare a celor 6 întâlniri derulate și fiecare locație va descrie inițiativa copiilor.

EUROPEAN COMMISSION
DIRECTORATE-GENERAL JUSTICE

Directorate A
Unit A.4: Programme management

PEER

Participation,
Experiences and
Empowerment for
Roma youth

Anexe:

1. Listă prezență Baia Mare
2. Lipstă prezență Timișoara
3. Listă prezență Cluj-Napoca
4. Prezentare power-point

Întocmit,
Lect. dr. Mihai-Bogdan Iovu